

LÆR FOR LIVETS LÆRINGSGRUNDLAG

Indhold

Læringsgrundlaget er opbygget således, at du i afsnittet **Indledning** introduceres til de grundlæggende tanker, der ligger bag læringsgrundlaget. I afsnit **Formålet med læring** beskrives og begrundes formålet med vores læringstilgang. I afsnit **Metoder** beskrives de overordnede fagdidaktiske greb, som vi bruger for at kunne leve op til formålet med læring på camp.

Indledning.....	2
Formålet med læring.....	3
Lær for Livets læringssyn.....	3
Børnene skal oparbejde et sprog om og selvtillid til at lære at lære.....	4
Børnenes mestringsstrategier og faglighed skal styrkes	4
Børnenes fordybelse skal øges igennem arbejde med autentiske emner.....	5
Metoder	6
Varierede og lærende fællesskaber tilrettelagt til det enkelte barn	6
Tydelige mål, synlig proces og faste rammer	7
Autentiske og engagerede voksne	8
Forberedelse	8
Litteraturhenvisninger.....	10

Indledning

En god skolegang er den vigtigste beskyttelsesfaktor for, at børn i udsatte positioner får et godt voksenliv¹. I Lær for Livet ønsker vi at understøtte børns læring, så de kan udleve deres drømme og skabe sig et godt liv som voksne. Med dette læringsgrundlag søger vi at øge vores fælles fagdidaktiske bevidsthed, så alle voksne på camp går til læringssituationer med samme indstilling og sprog.

Læringsgrundlaget bygger på Lær for Livets pædagogiske grundlag² og sætter en fælles ramme for de voksnes tilgang til børnene og til læring i Lær for Livet.

Vores læringsgrundlag tager udgangspunkt i teorier om:

- 1) børn i udsatte positioners skolegang
- 2) fagdidaktiske rammer som børn bedst lærer under
- 3) læringstilgange som børn bedst lærer under.

Dette betyder, at:

- vi har høje forventninger til børnene og møder hvert enkelt barn, hvor dét er
- vi planlægger varierede læringsaktiviteter, der med udgangspunkt i autentiske projekter opbygger børnenes lærings selvtilid og styrker deres mestringsstrategier
- vi arbejder med tydelige og synlige læringsprocesser, mål og rammer
- vi spørger nysgerrigt ind til børnenes viden og oplevelser

Læringsgrundlaget er ikke en udførlig 'what to do and what not to do'-liste. Det menneskelige, pædagogiske og faglige hensyn til det enkelte barns trivsel vil altid vægte højest.

¹ Trygfonden og Børns Vilkår (2018)

² Lær for Livet (2019): *Det pædagogiske grundlag*

Formålet med læring

Børn i udsatte positioner møder ofte mange bump på vejen ift. læring og skolegang, og kun knap halvdelen får folkeskolens afgangsprøve (FSA), mens 94 pct. af gruppen børn fra ikke-udsatte hjem gennemfører folkeskolens afgangsprøver. Denne forskel vokser i børnenes videre uddannelsesforløb, hvor blot 27 pct. af unge med forebyggende foranstaltninger og 23 pct. af unge, som er eller har været anbragt, afslutter en ungdomsuddannelse. Til sammenligning gennemfører 76 pct. af gruppen børn fra ikke-udsatte hjem en ungdomsuddannelse.

I Lær for Livet ønsker vi at styrke børnene fagligt, personligt og socialt, så de kan gennemføre en ungdomsuddannelse. Børn i udsatte positioner har ofte, qua deres dårlige erfaringer med at gå i skole, brug for, at de voksne er rolige, har styr på rammerne og mentaliserer i situationer, der kan være utrygge for barnet.

Lær for Livets læringssyn

I Lær for Livet arbejder vi med et bredt læringsdogme. Læring er er alt det, vi erfarer, og som styrker vores muligheder for at være i verden. Når vi arbejder med læring, kan det derfor være alt fra, at barnet lærer nye skills på rundboldbanen til, at barnet knækker koden til division. Alle voksne skal synliggøre over for børnene, at de kan lære på et hav af øvebaner, og at læring kan se ud på mange måder.

Nedenfor ses de forskellige aspekter af læring, som vi ønsker at styrke børnene i:

**Styrket
selvbillede**

**Styrket
mindset**

**Strategier
til læring**

**Træne faglige
færdigheder**

**Langvarige
børnefællesskaber**

I det følgende afsnit beskrives og begrundes de tre overordnede formål med læringen:

- 1) Børnene skal oparbejde et sprog om og selvtillid til at lære at lære.
- 2) Børnenes mestringsstrategier og faglighed skal styrkes.
- 3) Børnenes fordybelse skal øges gennem arbejde med autentiske emner.

Børnene skal oparbejde et sprog om og selvtillid til at lære at lære

Børn i udsatte positioner oplever i højere grad end børn, der vokser op i ikke-udsatte hjem en forventningsfattigdom – både fra deres omgivelser, men også fra dem selv³. Et studie fra VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd – viser imidlertid, at børn i udsatte positioner klarer sig bedre i skolen, end hvad omgivelserne forventer af dem. Et eksempel er, at langt flere anbragte børn gennemfører folkeskolens afgangsprøver, end hvad anbringelsesstederne forventede, da børnene var yngre⁴.

Når voksne i Lær for Livet er bevidste om denne forventningsfattigdom og i stedet møder børnene med positive forventninger, vil børnene være mere tilbøjelige til at tro på egne evner. I Lær for Livet arbejder alle voksne ud fra en anerkendende tilgang og et resourcesyn – dvs. at vi tror på, at alle børn har ressourcer og potentiale. Et af de helt centrale mål med læring på camps er at opbygge børnenes læringsselvtillid og hjælpe dem med at få et sprog om dét at lære. Det vil hjælpe dem med at opbygge ressourcer til at overkomme faglige udfordringer i deres liv.

Børnenes mestringsstrategier og faglighed skal styrkes

Børn i udsatte positioner kan være udfordrede ift. faglige, personlige og sociale kompetencer som koncentration, motivation, samarbejde og selvkontrol. Forskning viser⁵, at hvis børnene får styrket disse kompetencer, har de bedre mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse og begå sig på arbejdsmarkedet. Derfor er et centralt mål med læring på camp at styrke børnenes kompetencer, så de i højere grad får mulighed for at tilegne sig de faglige redskaber, der skal til for at gennemføre folkeskolens afgangsprøver.

³ Lær for Livet (2019): *Et langt lærerigt træk*. Side 20-2

⁴ VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2017). Side 14

⁵ Reiermann (2014)

Børnenes fordybelse skal øges igennem arbejde med autentiske emner

En undersøgelse fra Dansk Center for Undervisningsmiljø fra 2016/2017 viser, at børn, der har det svært fagligt, keder sig mere i løbet af en skoledag end børn, der ikke har det svært fagligt. Ofte har konklusionen hos lærere og fagpersonale været, at undervisningen må synes kedeligt for børnene, fordi de er fagligt svage og dermed har svært ved at følge med. Det er dog bevist, at undervisning, der for børnene opleves som kedelig, også i sig selv bidrager negativt til deres engagement og faglige resultater. Det er derfor vigtigt, at vi skaber læringsituationer, der er spændende og engagerer børnene⁶.

Elementer, der ifølge undersøgelsen gør, at børnene keder sig i undervisningen:

- Hvis undervisningen ikke opleves som meningsfuld. Børnene giver udtryk for, at de skal kunne relatere undervisningen.
- Hvis børnene ikke kan flytte sig fysisk fra deres plads, kan undervisningen virke intimiderende på dem.
- Hvis børnene ikke har indflydelse på, hvordan opgaverne løses, løser børnene ofte opgaverne for deres læreres eller forældres skyld i stedet for at blive drevet af en nysgerrighed.

Ofte giver læringsituationer med udgangspunkt i autentiske emner mere mening for børnene, når de fx tager udgangspunkt i virkelige problemstillinger, inddrager det omkringliggende samfund og munder ud i en fremvisning for et relevant publikum⁷.

For at læringsituationen opleves som autentisk, er det vigtigt, at børnene forstår den kontekst, der tages udgangspunkt i. Børn i udsatte positioner har ofte andre oplevelser med i bagagen end børn fra ikke-udsatte hjem. Derudover samles børn på camp fra hele landet, hvorfor de ikke har samme geografiske referenceramme. Derfor er det et mål for læring i Lær for Livet, at den i høj grad tager udgangspunkt i autentiske emner og en systematisk opbygning af forløb, der inkluderer fælles kontekstforståelse og feedback.

⁶ Christoffersen (2018)

⁷ Leapsskoler.dk (2020)

Metoder

I de følgende afsnit beskrives de greb, som vi bruger på camp til at opnå formålene med læring.

Varierede og lærende fællesskaber tilrettelagt til det enkelte barn

Fællesskaber er vigtige for læringens kvalitet. Børn lærer godt sammen, og der er empirisk evidens for, at små grupper giver større fagligt udbytte end store grupper – derfor arrangerer vi altid børnene i mindre grupper!

Læringsituationerne er tilrettelagt, så vi tilgodeser flere forskellige læringsstile, og så bevægelse, lege og spil er væsentlige elementer. Vi veksler mellem individuelt, par- og gruppearbejde og fælles aktiviteter. I bestræbelserne på, at alle børn træner deres mestringsstrategier mest muligt, lytter vi til alle børn og overvejer, hvordan vi kan imødekomme deres ønsker og behov ift. tilpasning af øvebaner. Vi arbejder med at udvide børnenes forståelse af, hvor og hvornår de er i gang med at øve og lære. Ved at skabe fleksible læringsmiljøer, der adskiller sig fra traditionelle klasseværelser, skaber vi rum for, at alle børn kan arbejde på en måde, hvor de kan få gode læringsoplevelser på trygge øvebaner.

Det gør vi konkret:

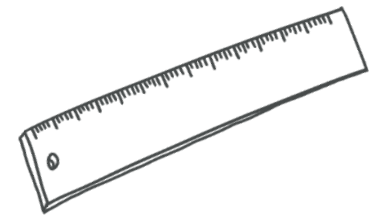
- Børnene er fordelt i mindre grupper, og der er faste voksne tilknyttet.
- Alle læringsbånd indeholder elementer af både fordybelse, øvelse og bevægelse tilpasset undervisningens formål.
- Læringsrum skal altid indeholde noget blødt, hvor børnene kan sidde og arbejde, individuelle arbejdspladser og gruppearbejdspladser.
- Vi skaber tydelige variationer i programmet og sørger for at børnene kommer udenfor og får bevæget kroppen.
- Forløbenes progression visualiseres og er altid synlige for børnene. Produkter, dagsplaner og billeder bliver hængt op, så børnene kan se, hvad de er i gang med at øve sig i. Materialet buges til repetition, men gør også børnene stolte af deres arbejde.
- Vi forsøger at skabe en fælles kontekstforståelse og referenceramme, som børnene skal lære i, så børnene har et godt udgangspunkt for læring og ikke bliver koblet af, fordi de ikke forstår den voksnes eksempel, eller fordi de ikke har førviden om konteksten.
- I forberedelsen af læringsaktiviteter indtænker vi altid differentieringsmuligheder.

Eksempel på differentieringsmuligheder og selvbestemmelse:

- Hvis to børn vil samarbejde om en øvelse eller et produkt, er det altid en mulighed.
- Hvis et barn har svært ved at skrive, kan den voksne skrive i stedet.
- Barnet skal tilbydes valg ift. form og modaliteter.
- Barnet skal have medbestemmelse ift. deltagelse og program.
- Efter behov skal de voksne arbejde med at lave individuelle dagsprogrammer.

Tydelige mål, synlig proces og faste rammer

Jo mere enige, vi som voksne er om rammerne på tværs af fag, jo mere ro vil børnene opleve. Hvis børnene hele tiden skal forholde sig til, hvor de skal sidde, hvem de skal arbejde i gruppe med, og hvilken voksne de skal have hjælp af, er der mindre ro til at fokusere på læring.

Det gør vi konkret:

- Alle børn producerer et navneskilt som bruges, når børnene tjekker ind og ud i dansk, matematik og Personlig Læring.
- Som udgangspunkt har alle børnene en fast plads at sidde på, når de er i børnegruppens tildelte lokale.
- Dagsprogrammet er visuelt med tekst og piktogrammer. Programmet krydses af løbende, så børnene kan følge med i progressionen. Programmets struktur er så vidt muligt den samme hver dag, så børnene oplever forudsigelighed.
- Tydelige mål for læringsaktiviteter gennemgås og evalueres sammen med børnene, så de får øjnene op for egne succeser og progressioner.
- De sidste 10-15 minutter af undervisningen bruges på refleksion. De voksne stiller konkrete spørgsmål, som børnene kan svare på, og som der findes mange svarmuligheder på.
- Når børnene lærer noget nyt eller bliver klogere på et felt, definerer vi denne udvikling som STJERNER. Børnene reflekterer dagligt over, hvad de gerne vil blive bedre til eller vide mere om, dette defineres som ØNSKER. Stjerner og ønsker skrives på post-its og hænger synligt, så børnene kan følge med i deres egen progression.

Autentiske og engagerede voksne

Vi er autentiske og engagerede i vores møde med børnene, fordi autenticitet er med til at skabe stærke relationer til børnene, hvilket har dokumenteret betydning for både børns læreprocesser og trivsel⁸. I læringssituationen skal vi være gode rollemodeller. Derfor møder vi altid børnene med smil, ro og gå-på-mod.

En af de måder, vi som voksne engagerer os i barnet, er gennem såkaldt mikrostilladsering. Vi mikrostilladserer, når vi støtter børnenes læring. Ved at bede barnet om at uddybe, forklare og begrunde sine overvejelser hjælper vi barnet med selv at finde løsninger eller giver dem mulighed for at afprøve hypoteser.⁹ I læringssituationer gør vi helt konkret brug af mindset-teoriens 'endnu' og 'vi bliver ved', når børnene siger, at de ikke kan løse en opgave. Det gør vi, fordi vi ved, at børnene har et fagligt potentiale, og det skal børnene kunne mærke, så de kan spejle sig i vores positive forventninger til dem.

Det gør vi konkret:

- De voksne er altid nærværende og klar til at tage imod børnene, når en læringsaktivitet går i gang.
- Vi har klargjort alle de steder, børnene skal lave læringsaktiviteter i.
- Vi skal have begge hænder klar til at hjælpe og tage imod børnene.
- Alle voksne deltager aktivt i undervisningen og sidder sammen med børnene.
- Vi bruger leg aktivt, fordi legen er med til at underbygge den gode relation.

Forberedelse

Det er en fast del af forberedelsestiden at tale om, hvordan vi kan forbedre vores praksis, så børnene lærer og trives bedst muligt i læringssituationer. Vi er gode til at observere, hvordan barnet har det, og hvordan det reagerer på forskellige læringssituationer. Vi tilstræber at være deskriptive, når vi taler om et barns adfærd, så vi ikke kommer til at fastlåse vores løsningsmuligheder, men åbner for, at der kan være mange løsninger, vi skal prøve af.

⁸ Lær for Livet (2019): *Det pædagogiske grundlag*. P. 22

⁹ Gibbons (2012), Knudsen og Wulff (2017), Dysthe (1997)

Forslag til prioritering af forberedelsestiden:

De voksne tjekker ind

- Har alle det godt?
- Har nogen brug for at dele noget?

Opfølgning på børnenes læring i skema for læringsdokumentation

- Hvilke børn har haft succeser i dag? Hvorfor?
- Hvilke børn har haft udfordringer i dag? Hvorfor?
- Skal vi ændre noget i praksis til i morgen? Hvad skal vi gøre anderledes?

Individuelle hensyn og differentiering

- Hvis et barn har brug for et særlig tilrettelagt forløb, skal det planlægges: hvem gør hvad og hvornår?
- Individuelt skema udfyldes

Læringsaktiviteter den kommende dag

- Undersøge materialet sammen: Er der noget, vi skal have tilpasset eller ændret ift. børnegruppen?
- Lav en klar rollefordeling: Hvem skal stå for hvad, og hvilke voksne er ansvarlige for hvilke børn?
- Læringsaktiviteternes placering: Hvor skal aktiviteterne foregå?

Forbered læringsaktiviteten – del jer op i ansvarsområder

- Er der nogle øvelser, der skal afprøves?
- Skal der laves flere differentieringsmuligheder?

Litteraturhenvisninger

- Christoffersen, Ditte Dalum (2018): *Kedsomhed kan skabe svage elever*. Forskerzonen.dk <https://videnskab.dk/kultur-samfund/kedsomhed-kan-skabe-svage-elever>
- Derewianka, B. & P. Jones (2012): *Teaching language in context*. Melbourne: Oxford University Press Australia and New Zealand.
- Dysthe, Olga (1997): *Det flerstemmige klasserum: skrivning og samtale for at lære*. Aarhus: KLIM
- Gibbons, P. (2016): *Styrk sproget, styrk læringen: Sproglig udvikling og stilladsering i flersprogede klasserum*. Danmark: Samfundslitteratur i samarbejde med Professionshøjskolen UCC.
- Høegh, Tina (2018): *Mundtlighed og fagdidaktik*. Didaktikserien. København: Akademisk Forlag.
- Knudsen, Stine Kragholm og Lone Wulff (red.) (2017): *Kom ind i sproget. Flersprogede elever i fagundervisningen*. Didaktikserien. København: Akademisk Forlag.
- Lær for Livet (2019): *Det pædagogiske grundlag*. <https://laerforlivet.dk/om-laer-for-livet/vores-arbejde/paedagogiske-grundlag/>
- Lær for Livet (2019): *Et langt lærerigt træk*. https://laerforlivet.dk/wp-content/themes/test_wp_tema/img/landing/rapport.pdf
- Leapsskoler.dk (2020): *Projektbaseret læring*. <https://leapsskoler.dk/hvorfor-projektbaseret-laering/>
- Mulvad, Ruth (2011): *Kan det være sjovt at skrive om havdyr?* I: S. Madsbjerg and K- Friis (red.). *Skrivelyst og læring*. København: Dansk Psykologisk Forlag.
- Reiermann, J. (2014): *Nobelpristager: Udsatte børns skæbne er afgjort før 1. klasse*. Udgivet af Mandag Morgen 08.09.14;
- Trygfonden og Børns Vilkår (2018): *Fokusrapport på udsatte børns skolegang*. <https://bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2018/05/Fokusrapport-Udsatte-b%C3%B8rns-skolegang-2018.pdf>
- Vive – Det Nationale Forsknings- og analysecenter for Velfærd (2017): *Notat: Tidligere anbragte og uddannelsessystemet*. <https://www.vive.dk/media/pure/6838/1053023>